

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de waarnemend Nationale ombudsman
Mr. F.J.W.M van Dooren
Postbus 93122
2509 AC DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
2 DRB

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon

Datum 13 maart 2014

Onderwerp reactie rapport Met voeten getreden. Schendingen van de beslagvrije voet door gerechtsdeurwaarders.

Ons kenmerk
477873

Uw kenmerk
2013.03639 001

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Geachte heer Van Dooren,

Bij brief van 1 november 2013 heeft uw voorganger, de heer A.F.M. Brenninkmeijer, het rapport 'Met voeten getreden – schendingen van de beslagvrije voet door gerechtsdeurwaarders' aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en aan mij gezonden. Naar aanleiding van klachten en signalen en tegen de achtergrond van een aantal praktijkvoorbeelden beschrijft de Nationale ombudsman in dit rapport de rol van de gerechtsdeurwaarder bij het (te laag) vaststellen van de beslagvrije voet en geeft daarover een oordeel. In het verlengde daarvan doet de Nationale ombudsman een aantal aanbevelingen aan alle gerechtsdeurwaarders, de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) en aan de minister van Veiligheid en Justitie en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid tezamen. In deze brief reageer ik, mede namens de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, op uw bevindingen en ga ik in op de aan ons beiden gedane aanbevelingen.

Het kabinet heeft in reactie op het rapport Paritas Passé aangegeven dat een (betere) waarborg van het bestaansminimum van mensen essentieel is¹. Uw rapport bevestigt (nogmaals) voor alle betrokkenen het belang van dit onderwerp en de inspanningen die daarop geleverd worden en verhogen het bewustzijn van de individuele gerechtsdeurwaarders ten aanzien van deze problematiek. Gerechtsdeurwaarders hebben in hun werkzaamheden dagelijks te maken met het vaststellen van de beslagvrije voet van mensen.

De Nationale ombudsman constateert steeds meer klachten over gerechtsdeurwaarders te ontvangen. In 2011 werden 84, in 2012 161 en in 2013 naar schatting circa 200 klachten ontvangen. Ongeveer driekwart van de klachten heeft betrekking op de vaststelling van de beslagvrije voet. Dat zou over 2013 om circa 150 klachten gaan, waarvan uit het rapport niet blijkt in hoeverre deze klachten ook daadwerkelijk gegrond zijn. Tegelijkertijd wordt in het rapport vastgesteld dat gerechtsdeurwaarders ongeveer 400.000 maal per jaar beslag leggen op periodieke inkomsten, zoals loon en uitkering. Hoewel iedere (gegronde) klacht er een te veel is, stel ik vast dat, afgezet tegen het zeer grote volume aan beslagleggingen op periodieke inkomsten, het aantal klachten over de

¹ Kamerstukken, II 2012-2013, 24 515, nr. 255

handelwijze van gerechtsdeurwaarders gering is. Mijn beeld is ook niet dat gerechtsdeurwaarders op grote schaal hun onafhankelijke en onpartijdige ambtelijke rol, waaronder begrepen een correcte vaststelling van de beslagvrije voet, onvoldoende waarmaken. De KBvG en de individuele gerechtsdeurwaarders doen veel om het bestaansminimum van schuldenaren te garanderen. Niet alleen door op een zorgvuldige wijze uitvoering te geven aan de regelgeving met betrekking tot de beslagvrije voet, maar zeker ook breder door aandacht voor - en aanpak van de schuldenproblematiek. Als voorbeelden noem ik:

- het rapport Paritas Passé in opdracht van de KBvG.
- de pilots van Gerechtsdeurwaarders en de NVVK (de branchevereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren) die geleid hebben tot de Verwijsindex Schuldhulpverlening (VISH). Dit is een systeem dat gegevensinzage tussen gerechtsdeurwaarders en schuldhulpverlening mogelijk maakt waardoor vermijdbare kosten voor invorderingsmaatregelen kunnen worden voorkomen en de schuldhulpverlening meer tijd krijgt om tot een schuldregeling met schuldeisers te komen.
- het preadvies 'Herziening van het beslagverbod roerende zaken' (2012).
- de ontwikkeling van een centraal beslagregister door de KBvG.
- het in juni 2014 te verschijnen preadvies over de vereenvoudiging van de beslagvrije voet.

De beslagvrije voet

Uitgangspunt van het kabinet is dat financiële verplichtingen dienen te worden nagekomen en dat schulden worden afgelost, zo nodig onder dwang. Maar niet ten koste van alles. Het bestaansminimum is de grens en de beslagvrije voet waarborgt dit voor de beslagene. Met de Nationale ombudsman ben ik het eens dat de beslagvrije voet gerespecteerd dient te worden. Dat kan echter niet zonder te beschikken over de juiste, volledige en actuele gegevens van de beslagene. Hiervoor is de gerechtsdeurwaarder afhankelijk van door de beslagene te verstrekken informatie, zoals de samenstelling van het huishouden, inkomsten van de partner, woonlasten en ziektekosten. Verstrekkt de beslagene deze informatie niet, dan zal de beslagvrije voet vaak lager uitvallen dan waarop betrokkene op grond van zijn financiële situatie eigenlijk recht zou hebben. Het is dan ook van groot belang dat beslagene in een zo vroeg mogelijk stadium aan de gerechtsdeurwaarder de juiste informatie verstrekken. De Nationale ombudsman vraagt terecht aandacht voor de belangrijke rol van de gerechtsdeurwaarder daarin. Het is essentieel dat de gerechtsdeurwaarder op een duidelijke en opvallende wijze, in begrijpelijke taal en in een zo vroeg mogelijk stadium aan de beslagene kenbaar maakt dat het in zijn eigen belang is om zo snel mogelijk de door de gerechtsdeurwaarder gevraagde informatie te verstrekken om daarmee de beslagvrije voet te kunnen berekenen waarop beslagene in zijn specifieke (financiële) situatie recht op heeft. Vervolgens zal de vastgestelde beslagvrije voet - en de mogelijkheden om een eventuele foutieve vaststelling te corrigeren - duidelijk en transparant aan de beslagene gecommuniceerd moeten worden. Hierover ben ik met de KBvG in gesprek. De KBvG is bereid de gangbare werkprocessen nog eens goed onder de loep te nemen en de leden hierin te betrekken.

Aanbevelingen

In uw rapport doet u, in vervolg op een aantal aanbevelingen aan individuele gerechtsdeurwaarders en de KBvG, drie aanbevelingen aan de minister van Veiligheid en Justitie en de staatssecretaris van Sociale zaken en Werkgelegenheid.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
2 DRB

Datum
13 maart 2014

Ons kenmerk
477873

Datum
13 maart 2014

Ons kenmerk
477873

Aanbeveling 1

Ondersteun en breng onder de aandacht van de KBvG en de beroepsgroep de aanbevelingen door de Nationale ombudsman gedane aanbevelingen.

De Nationale ombudsman vraagt aandacht voor het belang van een correcte en transparante berekening van de beslagvrije voet. Zoals aangegeven, ben ik hierover met de KBvG in gesprek. De KBvG heeft aangegeven dat een groot deel van de aanbevelingen reeds deel uitmaakt van het reguliere werkproces van gerechtsdeurwaarders. Zo gebruikt al circa 95 % van de gerechtsdeurwaarders de door de KBvG ontwikkelde bijsluiters om beslagenen te informeren. Met de KBvG heb ik afgesproken dat zij beziet of verbeteringen nodig en mogelijk zijn. De KBvG zal eigenstandig op deze aanbevelingen reageren en heeft aangegeven hieraan waar mogelijk ook in het preadvies over de vereenvoudiging van de beslagvrije voet aandacht te besteden. Deze aanbeveling is derhalve overgenomen.

Aanbeveling 2

Vereenvoudig de vaststelling van de beslagvrije voet: maak het eenvoudig voor de deurwaarder en maak het transparant voor mensen met schulden.

Zoals ik hierboven reeds heb aangegeven, werkt de KBvG aan een preadvies over de vereenvoudiging van de beslagvrije voet. Daartoe is onder meer een ronde tafel conferentie gehouden met een groot aantal betrokken organisaties. Het kabinet kijkt uit naar het preadvies, dat naar verwachting medio 2014 zal verschijnen. Aan de hand daarvan zal het kabinet, in overleg met betrokken partijen, bezien in hoeverre de praktijk en/of wetgeving ten aanzien van dit onderwerp aangepast moet worden. Voorts verwacht ik dat de inrichting van een centraal beslagregister het voor gerechtsdeurwaarders (en op termijn ook voor andere partijen) beter mogelijk zal maken de beslagvrije voet te handhaven. De KBvG verwacht medio dit jaar de eerste ervaringen met dit systeem te gaan opdoen. Wanneer het preadvies van de KBvG is ontvangen, zal ik deze aanbeveling daarbij betrekken.

Aanbeveling 3

Breid de llimitatieve lijst van periodieke betalingen van artikel 475c Rechtsvordering uit met de huur- en zorgtoeslag; schrap artikel 475e Rechtsvordering, zodat de beslagvrije voet ook expliciet van toepassing wordt verklaard op periodieke betalingen aan personen die in het buitenland wonen.

In een email (d.d. 20 december 2013) van een van uw medewerkers wordt terug gekomen op het eerste deel van deze aanbeveling en wordt terecht aangegeven dat het overnemen van deze aanbeveling ongewenste effecten kan hebben op de bescherming van de beslagvrije voet. Uw intentie met de (oorspronkelijke) aanbeveling is dat de beslagvrije voet ook bij beslag op huur- of zorgtoeslag wordt gewaarborgd. Het kabinet is van mening dat het bestaansminimum bij een eventueel beslag op de huur- en zorgtoeslag in voldoende mate is gewaarborgd en overweegt op dit moment geen aanpassingen.

Een tegemoetkoming (zoals huur- en zorgtoeslag) is niet vatbaar voor beslag². Slechts voor de (huidige) verhuurder of zorgverzekeraar geldt daarop een uitzondering. Als een van deze partijen beslag heeft gelegd op een toeslag en de beslagene kan aantonen dat hij over onvoldoende middelen van bestaan beschikt,

² Artikel 45 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir)

dan kan hij de kantonrechter verzoeken³ de beslagvrije voet van toepassing te verklaren op de zorg- en/of huurtoeslag die wordt ontvangen⁴.

Als er sprake is van verrekening van de huurtoeslag of zorgtoeslag door de Belastingdienst en iemand houdt hierdoor minder bestaansmiddelen over dan de voor hem geldende beslagvrije voet, dan kan hij de Belastingdienst vragen de verrekening ongedaan te maken voor zover hierdoor de beslagvrije voet is aangetast. Dit beleid is vastgelegd in de Leidraad Invordering 2008.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
2 DRB

Datum
13 maart 2014

Ons kenmerk
477873

Uw aanbeveling om artikel 475e van het Wetboek van Rechtsvordering (Rv) te schrappen neem ik niet over. Ingevolge artikel 475e Rv geldt voor periodieke inkomsten (zoals loon en sociale uitkeringen) van een schuldenaar, die niet in Nederland woont of niet in Nederland vast verblijft, geen beslagvrije voet. Artikel 475e Rv tracht te voorkomen dat een schuldenaar die niet in Nederland woont of vast verblijft de volledige beslagvrije voet op zijn inkomsten in Nederland zou genieten, zonder dat rekening wordt gehouden met zijn buitenlandse inkomsten. Een in het buitenland wonende schuldenaar zou anders bevoordeeld worden ten opzichte van een in Nederland woonachtige schuldenaar voor wie geldt dat bij de vaststelling van de beslagvrije voet wordt gekeken naar het volledige inkomen⁵. Uitgangspunt van deze regel is dat een schuldenaar die zijn vaste verblijfplaats buiten Nederland heeft, wordt geacht over buitenlandse bronnen van inkomsten te beschikken die voldoende bestaansmiddelen opleveren. Toch geldt ook voor het beslag op deze inkomsten de voorwaarde dat betrokkene voldoende middelen van bestaan moet overhouden. Wanneer de schuldenaar aantoont dat hij buiten de inkomsten die hij in Nederland heeft onvoldoende middelen van bestaan heeft, dan kan op zijn verzoek door de kantonrechter alsnog een beslagvrije voet worden vastgesteld. Bij de beslaglegging ten laste van een schuldenaar die zijn vaste verblijfplaats buiten Nederland heeft, ligt het initiatief voor de vaststelling van de beslagvrije voet dus bij de schuldenaar.

Dit neemt niet weg dat de deurwaarder, die de beslaglegging uitvoert, de schuldenaar behulpzaam kan zijn door informatie te verstrekken over de mogelijkheid om te vragen om toepassing van de beslagvrije voet en daarin te bemiddelen tussen zijn opdrachtgever en beslagene, waarmee de schuldenaar de gang naar de kantonrechter om de beslagvrije voet vast te stellen kan worden bespaard. De KBvG beziet of er in de werkprocessen van gerechtsdeurwaarders verbeteringen mogelijk zijn.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

F. Teeven

³Artikel 475f van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering

⁴Overeenkomstig de artikelen 475b en 475d Wetboek van burgerlijke rechtsvordering

⁵Kamerstukken II 1982-1983, 17 897, nr. 3, p. 20.